

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

**Fargna, Francesco de
Montisfalisci, M.DCC.XVII.**

Casus II. Argumentum. Cappellania an, & quandoerigi possit in titulum
beneficii, & erecta in titulum beneficii, an Cappellanus indigeat nova
præsentatione ad effectum retinendi illam sic erectam, & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72191](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72191)

Barbat. conf. 17. tom. 1. num. 1. Et licet ex speciali constitutione duo faciunt Collegium, tamen de Jure communi non faciunt. *Abb. num. 5. & 6. Anan. num. 3. Bald. num. 3. Dec. num. 16. Butr. num. 8. Fagnan. num. 30. hic Barbat. conf. 17. numer. 1. tom. 1. Mascard. conclus. 586. n. 9. tom. 1.*

Unde ex eo, quod in Ecclesia Præbendæ semper fuerint duæ, clarè probatur quod non sit Collegiata, *Barbat. ubi supra num. 2.*

3 Requiritur secundò, Privilegium Apostolicum, nullus enim nisi Papa potest constituere, & erigere Ecclesiam Collegiatam, *Lotter. de re Benefic. lib. 1. quæstion. 14. num. 38. Barbat. ubi supra num. 7.* Sed ad esse Collegii non requiritur, quod ibi sit Prælati, licet requiratur ad bene esse, *Innocent. in cap. Cum non ignores de Præben. num. 2. Fagnan. hic num. 44.*

Ad cognoscendum an Ecclesia sit Collegiata? recurrendum est ad ejus ordinem, & Institutionem, si enim fuerit instituta, ut ibi essent plures collegialiter, est Collegiata; Deficiente institutione recurrendum est ad Privilegium super Jure Collegii; Deficiente Privilegio recurrendum est ad possessionem Ecclesiæ, si enim Ecclesia est in possessione Collegii, est Collegiata, nisi contrarium probetur *Abb. in cap. Nobis de Jurepatr. num. 8. Barbat. consil. 17. num. 4. tom. 1. Mascard. de probat. conclus. 586. num. 1. tom. 1.*

4 Ut cognoscatur quando Ecclesia sit in possessione Collegii recurrendum est ad signa; Signa enim Collegialitatis Ecclesiæ non sunt, quod in illa sint plures Clerici præcisè, & quod sint plures Præbendæ. *Abb. in cap. Nobis de Jurepatr. num. 8. in fine, Butr. num. 3. Fagnan. num. 21. in hoc cap. Nullus.* Nec quod Ecclesia ab Episcopo sit adscripta inter Ecclesias Collegiatas.

5 Sed signa Ecclesiæ Collegiatæ sunt facere, & deputare Syndicum, & per eum jurare, habere sigillum commune, eligere Prælatum, facere alios actus collegialiter, scilicet quod in unum locum convenient ad faciendos actus spectantes ad Collegium, Arca communis, Refectorium, & Dormitorium commune. *Abbas in dicto cap. Nobis num. 8. Imol. in hoc cap.*

Nullus num. 2. Barbat. conf. 17. num. 3. & 4. tom. 1. Alexand. conf. 74. num. 4. lib. 4. Mascard. conclus. 586. numer. 3. & 12. tom. 1.

6 Collegium, seu Ecclesia Collegiata, semel in esse deducta tripliciter extingui potest, scilicet per hoc, quod transferatur ad diversum ordinem, per hoc, quod alteri accessorie uniatur, & per hoc, quod à Principe ex justa causa destruat. Si enim ex accidenti, aut ex Tyrannide Bona Collegii dilapidentur, & ipsum Collegium destruat, si remaneat unus Collegialis in ipso conservatur Jus Collegii, si verò nullus remaneat, Collegium actu, seu quoad activitatem destruitur; Habitu verò, seu quoad Jus Collegii remanet penes Ecclesiam; *Lotter. de re Benefic. lib. 1. quæst. 14. num. 106.*

7 Ecclesia Collegiata alia est Cathedralis, & alia simplex Collegiata, & hæc alia est Insignis, & alia non Insignis. Ecclesia Collegiata dicitur Insignis ex sequentibus circumstantiis, scilicet ex communi omnium existimatione, seu ex eo, quod pro tali ab omnibus habeatur, ex ejus structura, ex loco nobili, in quo sita est, ex eo, quod sit Matrix, ex præcedentia supra alias Ecclesias, ex magno numero ministrorum deservientium, & ex frequentia Populi. Ita *Lotter. de re Benefic. lib. 1. quæst. 15. num. 4. & seqq. Rota decis. 29. num. 1. par. 2. divers.*

ARGUMENTUM.

Cappellania an, & quando erigi possit in titulum Beneficii? Et erecta in titulum Beneficii, an Cappellanus indigeat nova præsentatione ad effectum retinendi illam sic erectam, & commutatam in Beneficium Ecclesiasticum? Et an fieri possit præsentatio ad Beneficium erigendum.

SUMMARIUM.

1 *Mandante Testatore:* Che si erigano due Cappellanie: *Et simul prohibente*

- hibente Episcopo, & Dataria Apostolica habere ullum Jus super illis; An dicta Cappellania erigi possint in titulum Beneficii, & num. 3.
- 2 Ab exclusione Reservationum Apostolicarum, argui potest Cappellaniam esse Beneficium Ecclesiasticum.
- 4 Erecta Cappellania merè laicali, sive manuali, sive perpetua in titulum Beneficii Cappellanus, qui prius illam possidebat, indiget nova presentatione, & illi favore quorum fuit in erectione reservatum Juspatronatus possunt presentare quemcumque, & numer. 5. & 6. 15. & 16. sed limita, ut num. 10.
- 7 Fundator, aut Patronus licet possit nominare, aut designare Personam presentandam ad Beneficium erigendum, tamen non potest formaliter, & rigorosè presentare.
- 8 Exercitium Juspatronatus in Beneficii in abstractu creatis incipit competere postquam habitus fuit consensus Ordinarii.
- 9 Patrono ante Beneficii erectionem non competit Jus processionis.
- 11 Congruum, & necessarium est exequi ultima morientium elogia.
- 12 Nemini licet impugnare factum Auctoris.
- 13 Valet Nominatio, seu Presentatio minus rigorosa ad Beneficium erigendum.
- 14 Augumentum sequitur naturam ejus, cui fit.

C A S U S I I.

TItius erigi mandavit binas Cappellanas cum reservatione Juspatronatus favore suæ familiæ subdens: Talmente che sopradette Cappellanie non vole, che in alcun tempo per qualsivisa Causa, Pretesto, Privilegio, o quesito colore si acquisti mai alcun Jus al Vescovo pro tempore, nè alla Dataria di Roma, perchè vuole, che la nomina sempre si facci, e spetti alla sua Famiglia; In oltre dichiara, che possono essere nominati per Cappellani ogn' uno, che sarà in età di farsi Chierico con obligo però, che arrivati, che saranno all' età di dire Messa, vuole, che si faccino

Sacerdoti, altrimenti dopo un'anno debbano essere privati di dette Cappellanie, & nominati altri in luogo loro. Affixis Edictis, nulloque contradicente, Auctoritate Ordinaria erectæ fuerunt præfatæ Cappellanie cum reservatione Juspatronatus, juxta Testatoris legem. Illi de Familia Testatoris prætendunt hujusmodi Cappellanas erigi non potuisse ab Episcopo, sed esse merè Legata Pia.

Unde quaeritur, an prædictæ Cappellanie potuerint erigi ab Episcopo in titulum Beneficii, seu potius haberi debeant tanquam Legata Pia?

- 1 Studens in hoc Casu in Sacra Congregatione Concilii, apud R. P. D. meum Petram, affirmativè quoad primam, & negativè quoad secundam partem respondendum sentiebam; Quoniam Testator in ejus Testamento ordinavit, seu voluit electionem dictarum Cappellaniarum, ibi: Ordina, e commanda, che si erigano due Cappellanie: Quæ erectio est Causa efficiens, & principale, seu essenziale requisitum Beneficii Ecclesiastici ad Text. in cap. Ad hæc de Relig. Domibus, Garz. de Benefic. part. 1. cap. 2. num. 3. Gonzal. ad regul. 4. Gloss. 5. num. 7. & 20. cum aliis plenè adductis in Papien. Cappellania 25. Maii 1646. S. Verum coram bo. mem. Corrado.

Et licet non ordinaverit expressè, quòd istæ Cappellanie erigerentur auctoritate Ordinarii, hoc tamen ordinavit tacitè, quia eo ipso, quòd dixit: Ordina, che si erigano due Cappellanie: Ista erectio non potest intelligi, nisi de erectione facienda, prout de Jure.

Non obstat, quòd Testator prohibuerit Episcopo, & Dataria Apostolica habere ullum Jus super dictis Cappellaniis, ex qua prohibitionem inferri posse videtur, quòd non sint Beneficia Ecclesiastica, quia respectu Episcopi non prohibuit Jus instituendi, & conferendi simpliciter, quia eo ipso, quòd voluit erectionem dictarum Cappellaniarum auctoritate Ordinarii, necessariò consequitur, quòd voluerit etiam Jus instituendi, & conferendi spectare ad Episcopum; sed solùm prohibuit Episcopo Jus liberè instituendi, & conferendi, nam prohibuit Episcopo habere ullum Jus, super dictis Cappellaniis:

Per-

Perchè vuole, che sempre la nomina spetti alla sua Famiglia.

- Respectu verò Datarie prohibuit, seu
 2 exclusit reservationes Apostolicas; Ex quo desumitur potius argumentum, quòd voluerit dictas Cappellanas esse vera Beneficia Ecclesiastica, nam aliàs si talia non fuissent, superflua esset illa exclusio, dum Cappellane Laicales sine alia expressione, suapte natura sub nulla reservatione comprehenduntur, ut tradit *Gonzal. ad regul. 8. Gloss. 5. num. 22. Rebuff. de pacifico. possess. num. 287. ad fin. vers. Et ideò, Corrad. in prax. Benefic. lib. 1. cap. 2. numer. 32. Rota coram Merlin. decis. 79. num. 1.*
- 3 Ita sentiebant etiam R. P. D. Petra Secretarius, & nonnulli Eminentissimi Patres; Sed Sacra Congregatio die 4. Junii 1712. in *Camerinen. Cappellaniarum* resolvit negativè quoad primam, & affirmativè quoad secundam partem.
- Supposito, quòd Cappellania merè Laicalis, seu Legatum Missarum erigi possit in titulum Beneficii Ecclesiastici, si Testator, aut ejus hæres, qui nominavit, & præsentavit ad dictam Cappellaniam merè Laicalem Titium Sacerdotem, deinde decursu temporis in executionem testamentariæ dispositionis erigat illam auctoritate Ordinarii in Beneficium Ecclesiasticum cum reservatione Jurispatronatus favore familiæ A; Quæro, an Titius nominatus, & præsentatus, & qui per longum tempus possedit Cappellaniam existentem in statu Laicalitatis, & meri Legati Pii vigore ejusdem nominationis, aut præsentationis obtinere possit eandem Cappellaniam postea erectam, & commutatam in Beneficium Ecclesiasticum, vel potius illi de familia A. possint ad illam sic erectam liberè præsentare quemcumque?
- Et censeo respondendum negativè,
 4 quoad primam, & affirmativè, quoad secundam partem dubii: Quoniam cum dicta Cappellania merè Laicalis fuerit commutata, & erecta in Beneficium Ecclesiasticum, & fuerit reservatum Juspatronatus ad illud favore eorundem familiæ A; ad istos spectat privative præsentare ad dictam Cappellaniam sic erectam, & commutatam in Beneficium Ecclesiasticum,

itaque Titius, qui prius possidebat Cappellaniam existentem in Statu Laicalitatis, ad hoc ut possit retinere illam conversam, & commutatam in Beneficium Ecclesiasticum, indiget nova præsentatione, & requiritur, quòd præsentetur ab eis de familia A. *Bero. cons. 120. numer. 4. lib. 2. Rota in Asten. Prioratus super pertinentia. 20. Januarii 1708. S. Non attenda, coram R. P. D. Lancetta.*

- Nec obstat, quòd Titius jam fuerit
 5 præsentatus ad dictam Cappellaniam existentem in Statu Laicalitatis: Quoniam, aut sumus in casu Cappellaniæ mere Laicalis ad nutum amovibilis, & hujusmodi præsentatio, seu nominatio non potest ei suffragari pro obtinenda Cappellania non amplius Laicalis, sed commutata in Beneficium Ecclesiasticum perpetuum, sed indiget nova præsentatione reportanda ab eis de familia A; quibus fuit reservatum Juspatronatus à Testatore, quia sicuti iste poterat ad nutum amovere Titium Cappellanum à dicta Cappellania, ut dicam infra in secunda parte *Can. 20.* Ita illi de familia A. hæres poterunt præsentare alium ad Cappellaniam non amplius Laicalem, & amovibilem, sed commutatam in Beneficium Ecclesiasticum perpetuum, & sic facere, ut Titius vigore præsentationis de se factæ ad dictam Cappellaniam existentem in statu mere Laicalitatis, non possit obtinere illam conversam, & erectam in Beneficium Ecclesiasticum; Aut sumus in casu Cappellaniæ perpetuæ Laicalis eo, quia Testator disposuerit, quòd possideretur à Titio ejus vita durante, & adhuc indiget nova præsentatione ad effectum illam retinendi; quia quando Titius fuit præsentatus, & nominatus ad Cappellaniam mere Laicalem, hæc non erat erecta, sed erigenda in Beneficium Ecclesiasticum; Ex quo sequitur, quòd illa præsentatio ad Cappellaniam mere Laicalem non possit ei inservire pro formali, & rigorosa præsentatione ad Cappellaniam erectam in Beneficium Ecclesiasticum, prout requiritur ad effectum illam obtinendi, quia esset præsentatio rigorosa, & formalis ad Beneficium erigendum, & sic esset nulla, licet enim Fundator, aut Patronus possit nominare primum Cappellanum, vel declarare voluntatem

tatem suam circa personam primò eligendam post tempus erecti Beneficii, & sic præsentare Cappellanum ad Beneficium erigendum præsentatione impropria, & minus rigorosa, dum in tali casu Fundator non diceretur præsentare ante Beneficium erectum, sed eligere præsentandum, tamen non potest rigorosè, & formaliter præsentare ad Beneficium, quia exercitium Jurispatronatus in his Beneficiis in abstractu creatis consistentibus in certis redditibus, & Bonis cum onere Missarum, non incipit competere, nisi post quàm illa sunt erecta, & deducta inesse tale, seu nisi postquam habitus fuit consensus Diocesani, qui in his Beneficiis tribuit exercitium Jurispatronatus, quicquid secus esset in Beneficiis indigentibus ædificio, & consecratione, ut sunt Ecclesiæ, & Altaria, in quibus exercitium Jurispatronatus non habetur per solum consensum Ordinarii, nisi etiam adimpleantur causæ, ex quibus acquiritur Juspatronatus, nempe fundatio, constructio, & dotatio juxta doctrinam Lambertini de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quest. 4. art. 9. num. 2. ibi: *Et hoc idem dicerem in Beneficiis creatis in abstractu consistentibus in certis redditibus, & Bonis, in quibus Fundator voluit præsentari Clericum, seu Sacerdotem pro tot Missis celebrandis in tali Ecclesia &c. & nulli dubium est, quòd habito consensu Diocesani, incontinenti ille efficitur Patronus, & habet exercitiationem Jurispatronatus, & num. 3. Et in hoc sensu, nempe de præsentatione minus rigorosa sumpta pro nominatione, seu designatione personæ præsentandæ ad Beneficium erigendum loquuntur. Zabarell. conf. 82. numer. 2. in fine, idem Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. part. 1. quest. 9. art. 1. num. 48. & aliæ auctoritates adductæ per Rotam in Tridentina Beneficii 20. Junii 1712. S. Nulla, coram R. P. D. Ansaldo inferius legem.*

9 Sic Patrono antequam Beneficium sit erectum non competunt alii fructus Jurispatronatus, nempe Jus processionis, Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. part. 1. quest. 4. dicto art. 9. num. 3. ergo nec competere poterit fructus præsentationis formalis, & rigorosè sumptæ, & consequenter Titius præsentatus, seu nominatus ad Cappellaniam existentem in Statu mere Laicalita-

tis, non poterit vigore ejusdem præsentationis dici præsentatus ad Cappellaniam postea erectam, & commutatam in Beneficium Ecclesiasticum, sed ad effectum illam retinendi indiget nova præsentatione reportanda ab eis de familia A; quia Testator erigendo auctoritate Ordinarii Cappellaniam merè Laicalem in titulum Beneficii Ecclesiastici; cum reservaverit Juspatronatus, & præsentandi eis de familia A; & voluerit, quòd isti præsentarent Cappellanum ad Cappellaniam erectam in Beneficium, voluit etiam, quòd Titius reportaret novam præsentationem ab eis de familia A. Et quidem isti deberent ex congruentia in hoc casu Titium præsentare, & præferre aliis, nam cum fuerit præsentatus, & nominatus perpetuò à Testatore ad Cappellaniam, quando erat mere Laicalis, præsumitur meus, & voluntas Testatoris esse, ut præsentetur ad dictam Cappellaniam ipse Titius etiam nunc, quo est conversa, & commutata in Beneficium Ecclesiasticum, quo casu idem Titius ante erectionem deberet instare coram Ordinario, ut secuta erectione ipse præsentetur, & præferatur aliis, ut in terminis terminantibus fuit resolutum à Sacra Rota in dicta Tridentina Beneficii, cujus verba sunt tenoris sequentis.

R. P. D.

ANSALDO

Tridentina Beneficii.

Lune 20. Junii 1712.

Quandoque superfeminat inimicus Homo (quem Sacri Expositores merito Diabolum succensent) Zizaniam, ubi præcipuè melior fruges, seu Messis expectetur, prout accidit in præfenti Thesi, in qua Carolus Aloysius Jo: Antonii ejus Avi, piam largitionem, seu dispositionem sancta emulatione superare contendens in ejus Testamento ordinaverat Faustinae illius hæredi, quòd quoddam ante-

antecedens Legatum pro celebratione duarum Missarum in qualibet Hebdomada relictum à prænominato ejus Avo per eandem hæredem peraugeretur, ulterius injuncto statim ac subsequutum extitisset demandatum augmentum formali transitu dicti Legati in effectivum titulum Beneficii, ut ibi: *sia tenuta, & obligata, disporre a favore di Cause Pie, accrescendo le due Messe della Casa à quel numero, e modo, che li parerà, e piacerà, ordinando, che siano ben fondate, quando non vi fusse la sufficiente fondazione, ed in caso di tal fondazione, o dell' augmento sudetto sia poi sotto titolo di Cappellania semplice, o Beneficio formale.*

Contigit siquidem, quòd Faustina hæres laudabiliter à principio utique devenit ad hanc accretionem, sive augmentum de anno 1688. superaddendo nimirum duobus præcedentibus sacrificiis alia tria, rursusque insinuando, quòd hæc pia dispositio (uti Carolus Aloysius præceperat): *sia in titolo di Beneficio, o vero Cappellania,* ac uno demum, eodemque tempore totam voluntatem prælaudati Testatoris adimplens, singillariter expressit sub eodem Testamento, quòd primus interim Sacerdos deberet esse Dominicus de Grassis, eoque è vivis prærepto activum jus nominandi, seu præsentandi ad eandem Cappellaniam, seu Beneficium desisteret *al Signor Gio: Battista Guerinoni, e suoi Descendenti:* quemadmodum quoque idipsum in effectu præcisè cooptaverat toties enunciatus Carolus Aloysius, sic observando eam insimul congruentiam, & necessitatem exequendi ultima morientium eologia, & maximè ad Divinum incrementum, causasque pias protendentia, ut inquit *Divus Gregorius in Can. Ultima voluntas caus. 13. quest. 2. & Constantinus Augustus in l. 1. in fin. C. de Sacros. Eccles.*

Verùm super accedente forsan prædicto supersemineo zizanæ eademmet Faustina post 21. annorum defluxum, nempe de anno 1709. afflueta Mulierum mobilitate animi magis, ut credendum est, quàm pravitate, tota à semetipsa mutata per actum inter vivos non solum manum inlargitate Missarum abbreviavit, adjungendo unum tantummodò sacrificium, sed prædefuncto quoque intermediè Domini-

co, nominavit nedum in Cappellanum amovibilem, sed & perpetuum Bernardinum de Mancis, qui etiam usque ad ejusdem Faustinae obitum in actualitate celebrationis earundem Missarum, non sine tamen contradictione permansit, præsentibus nempe contrarium aliis de eadem agnatione, & Familia utriusque Testatoris, uti plenius elucescit in antea dicta disputatione super hoc consiliu habita in Sacro Auditorio in causa *Tridentina Cappellania* 11. Martii 1699. & 17. Junii ejusdem anni coram bon. mem. Muto.

Rebus ita se habentibus fato cessit Faustina, delatoque negotio foundationis hujus Beneficii ad Capitulum Cathedralis legitime jure instituendi suffultum, istud enarrata prima Testamentaria ordinatione ejusdem Faustinae, & reticita altera posteriori inter vivos, prædictam primam dispositionem approbando mediante positiva erectione communiuit sub contextuali assignatione fundi, & reservatione juris nominandi, seu præsentandi ad favorem præcitati Jo: Baptistæ Guerinoni, ejusque Descendentium: Quamobrem persistente adhuc Bernardino in spe consequendæ antelationis super hæc ipsa etiam in titulum erecta Cappellania in concursu Jo: Caroli de Guarinonis à prædicto Jo: Baptista, sive Alexandro ejus filio præsentati, idem Capitulum, cujus pariter muneri incumbere, pronuntiavit favore postremi, nec (ascenso ad Sanctam Sedem dissidio) dissimile hodie prodiit oraculum in *S. Rota.*

Si qua namque erat difficultas, tota residebat in eo, quòd cum Carolus Aloysius in arbitrio, & placito Faustinae ejus hæredis prorsus remississet, juxta verba superius transcripta, potestatem peraugendi antecedens, & Pium Legatum Missarum, ipsa verò eodem utens arbitrio devenerit ad hanc Missarum augmentationem relicto prius in Testamento jure præsentandi eisdem Guarinonis, & deinceps citra ullam revocationem ejusdem Jurispatronatus in donatione postmodum exarata sub sola superadditione ad Dominicum Cappellanum prædefunctum Bernardini de Mancis, profectò nequibant Guarinoni respuere eundem Bernardinum, & alium præsentare, tum ex regula, quòd nemini licet impugnare factum ejus, à quo cau-

12 causam habet, ex *Text. in l. Cum à Matre C. de rei vindic. Card. de Luca de Feud. disc. 127. num. 14. Rota coram Cerro decis. 41. num. 11. in Mediolanen. Prioratus super qualitate agnaticia 18. Junii 1703. S. Quintò comprobatur, coram R. P. D. meo Scotto Alma Urbis Governatore, & in Imolen. Jurispatronatus 27. Januarii 1710. S. Maxime, coram R. P. D. meo Lancetta; tum ex quo Audrix illa dicenda erat Beneficii erigendi, ut firmat in his ferè terminis *Rot. decis. 327. sub numer. 7. vers. Et in omnem casum part. 15. Recenz.**

13 Nulla cadente hæsitacione, quòd forsitan termini non essent pares, dum quando Faustina devenit ad nominationem Beneficii, seu Cappellaniæ, ea non adhuc erat in titulum erecta, cum nemo non sciat, valere, atque subsistere presentationem, vel nominationem factam ad Beneficium etiam erigendum, ad plenè tradita per Zabarell. *conf. 82. num. 2. in fine, Lambert. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quest. 9. art. 1. num. 48. & signanter vers. Quia hic Testator, Card. de Luca de Jurepatr. disc. 17. n. 9. & Rota in recen. dec. 107. n. 7. par. 11.*

Fortius verò, quando, ut mox præmissimus, prænominatus Bernardinus non solum reperiebatur in actuali, & Canonica possessione reddituum ejusdem Beneficii in eo statu, quo stabant ante formalem erectionem, & per consequens omnis ratio exposulabat, quòd etiam idipsum practicaretur superventa additione eorundem reddituum, & subsequuta erectione, cum quodlibet augmentum sequatur naturam subjecti principalis, cui facta noscitur augmentatio, uti conotarunt *Dec. in l. unica in prima lect. num. 11. Cagnol. in rubr. C. Quando non petent. part. num. 14. vers. Sed cum Juri, Soccin. sen. conf. 153. num. 10. vers. Confirmatur volum. 2. & conf. 67. num. 6. volum. 4. Brun. de Augment. conclus. 5. num. 15. Rota coram Manzaned. decis. 98. num. 1. & seqq. & coram Priolo decis. 28. num. 28. & magis in specie nostra portionis perauctæ, Bellon. de Jure accresc. cap. 9. quest. 47. num. 1. & seqq. & quest. 46. & 47. per tot. Rota in Gerunden. Prioratus super reservatis 14. Decembris 1703. S. Prout neque officere, coram Reverendiss. Domino meo Molines Decano.*

Est eo validius, quoniam non tantum

Pars I.

idem Bernardinus reperiebatur in prædicta Canonica actuali possessione ejusdem Beneficii, vel Officiaturæ, sed & in ea (quod plus est) fuerat ulterius confirmatus judiciali auctoritate *Sac. Tribunalis*, per quod ei quoque extiterat concessa formalis adjudicatio; quod sanè Tribunal cum vigore notissimæ *Clement. Auditor, de rescript. subeat vices Ordinarii*, idcirco prædictam adjudicationem Bernardino impartiendo, eo ipso dicebatur implicite devenisse ad formalem erectionem, juxta perpena in *Colonien. Canonicatus 13. Junii 1704. S. Illud etenim, coram Reverendissimo Kaunitz Episcopo Labacen. & 9. Decembris 1707. S. Absque eo quod, coram Me.*

Potissimè, dum (sicuti patebat ex prædictis *Decisionibus coram bon. mem. Muto, & ulterius ex actis illius Cause*) non solum extiterat productum Testamentum Jo: Antonii primi Testatoris, in quo demandabatur, sive eslagitabatur assignatio eorundem reddituum, verum quoque ad ejusdem Testamenti tenorem fuit attributa prænominata adjudicatio; ac propterea eo evidentior emergebat prædicta implicita erectio vice Ordinarii per *Rotam* inita, & virtualiter firmata, dum quando etiam eadem *Decisiones* hoc non exprimerent, debebant sic ex Actis Cause interpretari, ex traditis per *Rot. decis. 470. num. 6. coram Ludovis. decis. 90. num. 82. & seq. coram Duran. & in recen. decis. 349. num. 11. & 12. par. 12.*

Atque ex his opus non erat (uti sibi blandiebantur Informantes pro Bernardino) haber etiam recursum ad alterum fulcimentum, nempe quòd etiam Ordinarius Collator admiserat presentationem ejusdem Bernardini pro quando subsequuta fuisset erectio, ut in ejus *Summ. Num. 11. in fine*; unde nequibant Guarinoni successivè venientes in eodem Jurepatronatus revocare hanc presentationem jam admittam ab Ordinario, ut in specie comprobatur *Lambert. de Jurepatr. lib. 3. quest. 5. art. 1. num. 1.* quoniam, præcisivè ab eadem admisione Ordinarii, utique de per se judicatum Rotale canonizans eandem presentationem ipsius Bernardini præpediebat, ne possent iidem Guerinoni subvertere institutionem ei datam à Superiore Ecclesiastico, ad normam *Text. in cap. Quarimorianis,*

K L

Quarimorianis,

moniam de Jurepatr. Lambertin. cod. tract. lib. 2. part. 2. quest. 7. artic. 2. num. 5. & par. 3. quest. 2. art. 4. num. 1.

Ceterum, his minimè refragantibus, ¹⁵ Domini, meritò parum attendentes quidquid actus fuisset in Partibus, & inter Partes, & in ipsa Rota coram bon. mem. Muto antequam vere formiter foret erectum in titulum hodiernum Beneficium auctoritate Ordinarii, ex quo tunc quaestio erat de jure dumtaxat deputandi Cappellanum pro celebratione Missarum simpliciter demandatarum à Jo: Antonio, & de facto in similibus deputationibus, quæ erga plures Sacerdotes expleta fuerant, ut in *Summ. Jo. Caroli Num. 8.* nulla legebatur per umbram facta mentio de Testamento, novaque dispositione Caroli Aloysii, nisi ad effectum dumtaxat qualitatis hereditariæ Faustinae, quin etiam nec tunc quidquam extitit indigitatum de Testamento condito per eandem Faustina in sequelam præfatæ dispositionis Caroli Aloysii, multoque minus novissimi actus inter vivos gesti per ipsam, sed negocium undique verlabatur, ut mox diximus, super Pio Legato relicto per prædictum Jo: Antonium, ac propterea a rebus gestis in ordine ad unum statum puri legati nulla valebat fieri illatio ad verum, & purum statum erectionis effectivi Beneficii, ad regulam, de qua *Abb. conf. 10. in princ. lib. 1. Soccin. lun. conf. 1. num. 46. & conf. 4. numer. 20. lib. 3. Tusch. conclus. 510. num. 2. litt. A.* & in nostris terminis post *Felin. in cap. Ex parte il. 2. num. 2. de rescript. & alios dixit Rot. decis. 101. num. 1. coram Amat. Dunoz.*

Solummodò propterea ponderarunt ipsam erectionem, quæ ad instantiam Executoris Testamentarii extitit subsecuta de anno 1710. ut in *Sum. Jo. Caroli Num. 10.* Cum enim in hujusmodi erectione inita in sequelam novissimæ dispositionis Caroli Aloysii, necnon alterius Testamentariæ Faustinae illius hæredis, nihil dictam fuerit de Bernardino, & ad limites utriusque ordinationis fuerit reservatum Jus patronatus illis de Guerinonis, ipsis proinde privativè competeat Jus nominandi perpetuum Rectorem, seu Cappellanum, & non alteri cuicumque; per ea, quæ uno ore perbellè firmant *Berous conf. 120. num. 4.*

lib. 2. Covarr. var. resol. lib. 3. cap. 10. numer. 7. Episc. Rocc. disp. Jur. cap. 3. num. 6. & 12. cum aliis in longè fortioribus adductis, & firmatis in Asten. Prioratus super pertinentia 20. Januarii 1708. S. Non attenda, coram R. P. D. meo Lancetta, & 7. Decembris ejusdem anni, S. Vis igitur, coram R. P. D. meo Aldrovando.

Diximus, in fortioribus, quoniam in prædicta Asten. idemmet Fundator illius Prioratus expressè sibi reservaverat facultatem immutandi nonnulla in suo Testamento, & de facto postmodum plura immutaverat, sed quia Ordinarius ad actualem erectionem devenit purè, & absolutè ad normam primæ dispositionis, ostensum fuit, quòd omnia, quæ restabant extralimites ejusdem erectionis, in nihilo erant attendenda ad effectum præsentationis, & nominationis, sive Juris patronatus, veluti remanentia tanquam nuda, & pura materia sine forma, quæ solum velut anima imprimitur per assensum, & approbationem Episcopi, ut ait *Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quest. 2. princ. artic. 5. num. 2. Lotter. de re Benefic. lib. 1. quest. 31. num. 4. Rota dec. 316. num. 19. par. 10. & decis. 107. num. 19. par. 11. cum aliis in dicta Asten. Prioratus super pertinentia 7. Decembris 1708. dicto S. Vis igitur, coram eodem R. P. D. Aldrovando.*

Quòd si forte Bernardinus prætendebat, præferendum esse in assequenda approbatione actum posteriorem Faustinae inter vivos, debebat id suo loco, & tempore representare, & quatenus Ordinarius nolisset retractare, seu moderari erectionem, debebat provocare, & appellare, ut fit ab omni gravamine Ordinarii, ut in his eisdem terminis dixit *Rota in eadem, mox allegata Asten. Prioratus super pertinentia 7. Decembris 1708. S. Nihilque refert.*

Addito ex abundanti, quòd etiamsi particulariter Bernardinus appellasset ab hac erectione, prout minimè seorsim appellavit, perperam probabiliter id egisset, cum nec posset Faustina alterare substantiam, dispositionis, & ordinationis injunctæ sibi per Carolum Aloysium, qui immutato statu (ut exoptaverat) Beneficii de puro Legato, seu de quadam Cappellania pro celebratione Missarum amovibili in titu-

lum perpetuum, reliquerat Juspatronatus prædictis de Guerinonis; prædicta enim verba protestativa in quoddam arbitrium sonantia; ac Faustinae directa: *nel numero, e modo che le parerà, e piacerà* nullo modo valebant immutare substantiam Juspatronatus, de quo absolute disposuerat, sed ad summum respiciebant circumstantias numeri, & modi Missarum, quemadmodum recensita verba effectivè præferebant, & non ultra, ac in longè durioribus respondit etiam *Rota coram Merlin. decis. 393. num. 1. & in recent. decis. 240. num. 6. & seq. decis. 283. num. 15. par. 17.*

Et ita &c. Utraque &c.

ARGUMENTUM.

Cappellania erecta in Beneficium Ecclesiasticum ab Ordinario, an ad instantiam Fundatoris asserentis post dictam erectionem se non habuisse intentionem fundandi Beneficium Ecclesiasticum possit reddi, & restitui in Cappellaniam, merè Laicalem?

SUMMARIUM.

- 1 *Nomine Beneficii perpetui non venit Cappellania merè Laicalis.*
- 2 *Institutio non requiritur, nisi in Beneficio Ecclesiastico.*
- 3 *Conditio quod deficiente Beneficiato fructus bonorum donatorum cedant in Beneficium compatronorum, an sit contra naturam Beneficii?*
- 4 *Conditio apposita contra naturam Beneficii non potest illud vitare, sed potius ipsa vitari debet.*
- 5 *Bona semel Deo dicata secularizzari amplius non possunt.*

CASUS III.

Publicis exaratis tabulis, quidam Galitius Morano Notarius Civitatis Montis Pelusii, morem gerendo, ut inquit, piæ voluntati Sacerdotis Joannis Orlandi, coram ipso constituti, simplex

perpetuum Beneficium crexit in Sacello S. Francisci Xaverii in Cathedrali Ecclesia cum dote assignata in capitali scutorum trecentum, ac in quibusdam expressis bonis, quorum valor non exprimitur, Designatis verò Pii oneribus, quibus Rector pro tempore defungi tenetur hujusce Beneficii Juspatronatus activum Francisco Odoardo, ejusque Descendentibus tam Masculis, quam Fœminis attribuit, quoad verò Juspatronatus passivum hanc dispositionem jam dictus Notarius descripsit: *Qui quidem Patroni quoties dictum Beneficium vacare contingerit teneantur nominare, seu præsentare Beneficiatum de familia effectiva, & successivè de contentiva prænominati Francisci Odoardi &c. Etiam quod descendentes nominandi, & præsentandi sint tantum prima Tonsura initiati, & minores quattuordecim annis præscriptis à Sac. Conc. Trid. Sin autem etiam de dictis Clericis tantum deficient, vel in casu, quod præsentatus sit tantum Clericus ut supra, tam dictus Franciscus Odoardus, quam ejus descendentes Patroni teneantur unum Oeconomum, seu Rectorem nominare, & eligere, & adimpleri facere injunctum onus Missarum, & solemnitatis festi S. Francisci Xaverii in eadem Cappella, ut supra convenienti Salario, & Elemosina assignata, & providere de necessariis suppellectilibus pro decentia Cappella ex fructibus dictorum bonorum; & quod superest si præsentatus sit tantum Clericus, possit retinere, & applicare ad proprium commodum, & pro ejus sustentatione, etiam si Laicus uti primo loco contemplatus, ac ipsemet Rev. D. Joannes Donatus, qui etiam ejus vita durante sibi reservat, & pro reservata intelligatur nominatio, seu præsentatio ad dictum Beneficium etiam simplicis Clerici, & ætatis minoris quattuordecim annorum tam pro prima vice pro qua ad præsens nominat, & præsentat aslatum Franciscum Odoardum uti Clericum reservato tamen beneplacito, seu institutione Illustriss. D. Episcopi Ordinarii, quatenus &c. Postremò in hujusmodi Instrumento cavetur, quòd in defectu Descendentium ex familia de Orlandis Juspatronatus devolvatur ad Capitulum Cathedralis, qui explere teneantur pia injuncta onera, quòd vero superesset ex fructibus inter*